

Szeptember 29-én a Bohuslavici-i vasúti állomás új töltésein a *Glaucium phoeniceum* CR.-t nagy mennyiségben találtam s két példány *Plantago arenaria* W. K.-t is, melyek bizonyára idegen megvakkkal kerültek ide. Az *Ajuga Chamaepitys* SCHREB.-nek egy nagyvirágú alakja is volt itt.

Holuby J.

Den 29 Sept. fand ich an den neuen Anschüttungen bei der Bohuslavicer Bahnstation in Menge *Glaucium phoeniceum* CR. und zwei Stücke *Plantago arenaria* W. K., gewiss mit fremdem Samen eingeschleppt. Auch eine grossblüthige *Ajuga Chamaepitys* SCHREB. war da.

J. Holuby

Hazai botanikai dolgozatok ismertetése.*)

Referate über ungarische botan. Arbeiten **)

Richter Aladár, Braunschweig és a természettudomány, hazai viszonyainkra való visszapillantással. Különlenyomat az erd. muzeumi értes. 1901, XXIII. köt.-ből. Kolozsvár, 1902. 16 old., 10 képpel.

A braunschweigi hercegi műegyetem természetrajzi muzeumának s a hercegi botanikus kert ismertetése.

Richter Aladár, Jelentés az erdélyi országos muzeum növénytáráról az 1900. évben, muzeumi közállapotainkra való visszatekintéssel. Különl. az Értesítő tud. közlem. 1901. II. és III. füz.-ből. Kolozsvár, 1902. 28 old.

Kiemelendő a BAUMGARTEN-féle herbariumnak a nagyszombeni állami gymnasiumtól csere útján (formokészítmények elle-

Richter Aladár, Braunschweig und die Naturwissenschaft mit Rückblick auf die ungarischen Verhältnisse. Sep. Abd. aus d. Erd. muz. értes. 1901, XXIII. Bd. Klausenburg. 1902, 16 S. 10 Tafeln.

Beschreibung des herzogl. naturhistor. Museums u. d. herzogl. bot. Gartens zu Braunschweig.

Richter Aladár, Bericht über den Stand des Herbariums des siebenb. Landesmuseums mit Bemerkungen auf unsere Musealangelegenheiten i. J. 1900. Sep. Abd. a. d. Értesítő, tud. közl. 1901 H. II—III. Klausenburg 1902. 28. S.

Hervorzuheben ist die Erwerbung des BAUMGARTEN-schen Herbars, welches vom hernannstädter Staatsgymna-

*) Tisztelettel felkérjük a t. szaktársakat, hogy megjelent b. dolgozataikat ismertetés céljából szerkesztőségünkhöz (Budapest, VI., Városligeti fasor 20 b.) beküldeni sziveskedjenek.

***) Wir ersuchen unsere geehrten Herrn Fachgenossen um Einsendung ihrer neu erschienenen Arbeiten behufs Referates an die Redaction des Blattes (Budapest, VI., Városligeti fasor 20 b.).

nében) történt megszerzése, mely intézkedés által szakférfiaink ezentúl könnyebben fognak ezen reánk nézve nagyfontosságú gyűjteményhez férhetni, továbbá PÉTERFI Márton jeles bryologusunk moh-gyűjteményének megvásárlása; a többi beszerzés s az intézet személyzete által az 1900. év folyamán végzett 147 botanikai kirándulás a vezető oly körültekintéséről s a személyzet oly szorgalmáról tanuskodik, mely az intézet nagyon örvendetes fellendülését jelenti.

Kümmérle Jerő Béla : „Adatok az ernyős virágzatúak anatómiájának ismeretéhez.“ Növénynt. Közl. I. (1902) p. 123—138 tíz eredeti rajzzal. L. M. B. L. I. p. 190—191

Bernátsky Jenő : „A fntóhomok növényzete a Keleti Tengerpartvidéken.“ Növt. Közl. I. (1902) p. 139—147. Egy rajzzal.

Nagy vonásokban jellemzi a Keleti tengerpartvidék homokflóráját s hasonlítgatja a magyar Alföldével. A cikk némely állításával, így p. o. „a magyar Alföld futóhomok növényei nagyrészt vándornövények“ „az *Atriplex litorale*... nálunk nem fordul elő“ nem érthetünk egyet.

Hollós László : „Adatok a Kaukaszus gombáinak ismeretéhez.“ Növénynt. Közl. I. (1902) p. 147—155.

Szerző felsorolja az 1898. év jul.—aug. hónapjában a Kaukaszusban gyűjtött 162

sium (gegen Formol-Praeparate) eingetauscht wurde; durch welchen Schritt diese für uns äusserst wichtige Sammlung leichter zugänglich gemacht wird, ferner des Moosherbars unseres tüchtigen Bryologen M. PÉTERFI; auch die übrigen Acquisitionen und die vom Personale während eines Jahres unternommenen 147 botan. Excursionen bezeugen von einer Umsicht der Leitung und einem Fleiss des Personales, welcher einen ganz erfreulichen Aufschwung der Anstalt bedeutet.

Eugen Béla Kümmérle : „Beiträge zur Anatomie der Umbelliferen.“ Növénynt. Közl. I. 1902) p. 123—138 mit 10 Orig. Abbildungen. Vergl. Magy. bot. Lap. I. p. 190—191.

Eugen Bernátsky : „Die Flugsandvegetation an der Küste der Ostsee.“ Növt. Közl. I. (1902.) p. 139—147. Mit Abbildung.

Schildert in grossen Zügen die Dünenvegetation der Ostsee und vergleicht sie mit der Sandflora des ungar. Tieflandes. Mit einigen Behauptungen, z. B. dass die Flugsandpflanzen des ungar. Tieflandes zum grossen Teil Wanderpflanzen seien und dass *Atriplex litorale* bei uns nicht vorkomme, können wir uns nicht einverstanden erklären.

Lad. Hollós : „Beiträge zur Kenntniss der Pilze des Kaukasus.“ Növénynt. Közl. I. (1902) p. 147—155.

Anfzälung der vom Verf. in den Monaten Juli und Aug. 1898 im Kaukasus gesammel-

gombafajt. Uj a *Marsonia Veratri* ELL. et EV. forma *Veratri albi* BÄUMLER s a *Trichia ovalispora* HOLLÓS.

Hollós László: „*Potoromyces loculatus* MÜLL. in Herb.“ U. o. 155—156. old. Egy ered. rajzzal.

L. M. Bot. L. I. 356. old.

Staub Móricz: „Megjegyzések a Magy. Botan. Lapok I. évf. 285. oldalán közölt bírálatra.“ U. o. 156—158. old. Sz. újabb magyarázata sem győz meg arról, hogy a *Clematis recta* a fák koronájába toladodniék s meg vagyunk győződve, hogy ezen állítása csak PAX művének egy toll hibáján (*Clem. Vitalba* helyett *recta* irt) alapszik.

Pantocsek József: „A Balaton kovamoszatjai vagy Bacillariái. Különlenyomat a „Balaton tud. tanulm. credm.“ cz. mű II. kötetéből, Budapest 1901. 4. 142 old. 17 tábla 377 ábrával.

A rendelkezésünkre álló hely nem engedi meg, hogy hazai botan. irodalmunknak ezen valóságos díszével bővebben foglalkozzunk s a benne leírt számos új fajt névleg is közöljük.

Nélkülözhetetlen kézi könyve lesz ez mindazoknak, akik P. után hazánk ezen organismusaival foglalkozni fognak. A magyar szövegbe beszótt latin diagnosisok s valamennyi gyűjtött fajnak a táblákon feltüntetett a szerző készítette rajzai a világirodalomban is méltó

ten 162 Pilzen. Neu beschrieben: *Marsonia Veratri* ELL. et EV. forma *Veratri albi* BÄUMLER und *Trichia ovalispora* HOLLÓS.

L. Hollós: „*Potoromyces loculatus* MÜLL. in herb.“ A. a. O. p. 155—156 mit einer Orig. Abbild. Vgl. M bot. lap. I. p. 356.

M. Staub: „Bemerkungen über das in den Ungar. bot. Bl. I. 285 erschienene Referat.“ A. a. O. p. 156—158. Selbst die neueren Ausführungen des Verf. können uns nicht überzeugen, das *Clematis recta* bis in die Baumkronen klettere, da wir überzeugt sind, dass den Verf. nur ein Schreibfehler im PAX'schen Werke (*Clem recta* statt *Vitalba*) irre geführt hat.

Jos. Pantocsek: „Die Kieselalgen oder Bacillarien des Plattensees.“ Sep. Abdr. aus dem II. Band der „Ergebnisse der wissensch. Erforschung des Plattensees“ Budapest 1902. 4. 142 S., 17 Taf. mit 377 Abbildungen.

Der uns zur Verfügung stehende Raum erlaubt uns leider nicht, auf den Inhalt dieses Werkes, einer wahren Zierde der ungarischen botan. Literatur, näher einzugehen, ja selbst nicht einmal die namentliche Anführung der darin beschriebenen zahlreichen Novitäten.

Es bildet ohnehin ein unentbehrliches Handbuch aller, die sich nach P. mit diesen Organismen unseres Landes befassen werden. Die in den

helyet biztosítanak jeles tudósunk e legújabb művének.

Ifj. Entz Géza „A Quarnero Peridineái,” Növényt. Közl. 1902. p. 83—96, 43 ábrával.

Felsorolása a DADAY (1893). PANTOCSEK (1897) s a szerző által a Quarnero különböző pontjain gyűjtött 97 fajnak.

Kövessy F. „A vesszőérés szerepe a fás növények életében.” Növényt. Közl. 1902, p. 97—105 két ábrával.

Vizsgálatainak eredményét sz. a következő hat tételben foglalja össze:

1. A fás növények termésének viszonya a vessző érési viszonyaival a legszorosabb összefüggésben van.

2. A fás növények egy évi terméseredménye a növény két évi biológiai viszonyainak függvénye.

3. Valamely fa természetes alakja, valamint a fa termőhajtásainak és virágainak elhelyezése általaiban a vesszőéréssel kapcsolatos fiziológiai viszonyok által van meghatározva.

ungar. Text eingeflochtenen latein. Diagnosen und nicht an letzter Stelle die vom Verf. angefertigten Originalabbildungen sämtlicher gesammelten Arten, Varietäten und Formen sichern diesem neuesten Werke unseres verdienstvollen Forschers auch den ihm gebührenden Platz in der Weltliteratur zu.

Géza Entz jun. „Die Peridineen des Quarneros” Növényt. Közl. 1902. p. 83—96 mit 43 Abbildungen.

Aufzählung der von DADAY (1893), PANTOCSEK (1897) u. v. Verf. an verschiedenen Punkten des Quarneros gesammelten 97 Arten.

F. Kövessy. „Die Rolle des Reifens der Reiser im Leben der Holzgewächse.” Növényt. Közl. 1902 p. 97—105, mit 2 Abbild.

Als Resultat seiner Untersuchungen stellt Verf. folgende 6 Thesen auf:

1. Das Verhältniss des Fruchtertragnisses steht in engster Beziehung zum Verhältnisse der Reife des Reises.

2. Das Fruchtertragniss eines Jahres ist proportional zu den während der letzten 2 Jahre herrschenden biologischen Verhältnissen der Pflanze.

3. Die natürliche Form sowie die Stellung der fruchttragenden Zweige und Blüten eines Baumes ist im Allgemeinen von den die Reife des Reises verursachenden physiologischen Verhältnissen bedingt.

4. Die Reife des Reises sowie die Menge der im darauffolgenden Jahre zur Entwicke-

4. A vesszőérése jobb és a következő évi virágok meg a gyümölcsök mennyisége nagyobb, ha a növény rendelkezésére lévő víz kevesebb.

5. A vessző érése és a következő évi virág és gyümölcs-mennyiség nagyobb, ha a növény rendelkezésére lévő meleg és fény nagyobb.

6. A vesszőérés neve alatt ismertetett fiziológiai folyamatok úgy tekintendők, mint az egyednek és a fajnak fönntartását egyidejűleg célzó növény szöveti berendezések.

Hollós L. „A *Disciseda* Czern. génusz fajai.“ *Növényt. Közl.* 1902. p. 105—107.

Szerző jogaiba visszaállítja a *Disciseda* CZERN. (1845) nevet, melyet MORGAN (1892) *Catastoma* néven újból leirt. Ide tartoznak:

1. *D. circumscissa* (B. u. C.) HOLL., 2. *D. debreceniensis* (HAZSL.) HOLL., 3. *D. juglandiformis* (BERK.) HOLL., 4. *D. Zeyheri* (BERK.) HOLL., 5. *D. hyalothrix* (CKE et MASS.) HOLL., 6. *D. velutina* (B.-et Br.) HOLL., 7. *D. cervina* (BERK.) HOLLÓS, 8. *D. uruguayensis* (SPEG.) HOLL., 9. *D. pedicellata* (MORG.) HOLL., 10. *D. Hollósiana* HENN.

Scherffel A. „Néhány adat Magyarhon növény- és állatvilágának ismeretéhez.“ *Növényt. Közl.* 1902. p. 107—111. Egy rajzzal.

Felsorolása azon *Chytridineáknak*, *Ancylistineáknak*, *Pseudosporáknak* és *Gymnococcaceáknak*, a gombák közül különösen azon *Myxomycetáknak*,

lung gelangenden Blüten und Früchte wird durch die der Pflanze zur Verfügung stehende geringere Wassermenge begünstigt.

5. Die Reife des Reises sowie die Menge der im darauffolgenden Jahre zur Entwicklung gelangenden Blüten und Früchte wird durch die der Pflanze zur Verfügung stehende grössere Wärme- und Lichtmenge begünstigt.

6. Die unter der Bezeichnung der Reife des Reises bekannten physiol. Prozesse sind als die, die Erhaltung des Individuums und der Art zugleich bezweckende pflanzenhistologische Einrichtungen aufzufassen.

L. Hollós. „Die Arten der Gattung *Disciseda* Czern.“ *Növényt. Közl.* 1902 p.105—107.

Verfasser restituirt die Gattung *Disciseda* CZERN. (1845), welche von MORGAN (1892) als *Catastoma* neu beschrieben worden ist. Hierzu gehören:

A. Scherffel. „Einige Beiträge zur Kenntniss der Pflanzen u. Tierwelt Ungarns.“ *Növényt. Közl.* 1902 p. 107—111. Mit 1 Abbild.

Aufzählung der *Chytridincen*, *Ancylistincen*, *Pseudosporen* u. *Gymnococcaceen*, *Pilzen*, insbes. *Myxomyceten*, *Vampyrella*-Arten u. *Algen*, welche

Vampyrella fajoknak, melyek a szerző egynek kivételével Igló környékén és a Tátrában figyelt meg. Új faj a következő:

Chytridium gibbosum SCHERFF. (Botan. Garten in Budapest); kiemelendő: (hervorzuheben ist): *Polyphagus parasiticus* NOWAK? (Iglau), *Exoascus epiphyllus* SAD. (Iglau), *Chaetospheridium Pringsheimi* KLEB. (Csorbaer See u. Iglau), *Binuclearia tatrana*, WITTR. (Csorbaer See, loc. class.).

Varga O. „Új módszerek az alkalmazott mikroszkopia köréből.“ Növényt. Közl. 1902 p. 121.

1. Az anyarozsnak a lisztben való kimutatására a HOFFMANN-féle chemiai módszer a legtökéletesebb és legelterjedtebb ugyan, de az előadó szerint megbízhatatlan, mert egyedül a mikroskoppal lehet az anyarozsot a lisztben biztosan kimutatni. Szerző a mikroszkopiai vizsgálatot azzal könnyíti meg, hogy a lisztnek az anyarozs-hoz hasonló alkotórészeit megsemmisíti. E célból a lisztet először éterrel zsírtalanítja, azután hígított káliluggal keverve hevíti, míg a homályos készítmények egészen átlátszókká nem válnak. Ekkor az anyagot fedőlemez alatt ecetsavas vízzel kimossa. Az ilyen készítményekben az anyarozs törmelékeit a lisztnek még megmaradt alkotórészei között könnyen fel lehet ismerni.

2. Az olajpogácsát szerző a mikroszkopiai vizsgálat céljából fémmozsárban addig töri, míg apró alkotórészei szét nem esnek; a további vizsgálat azután a WEINZIERL-féle mechanikai-mikroszkopiai módszer szerint történik.

der Verf. mit einer Ausnahme um Iglau und in der Tatra beobachtet hat. Neu beschrieben ist:

O. Varga „Neue Methoden auf dem Gebiete der angewandten Mikroskopie.“ Növényt. Közl. 1902 p. 121.

Die gebräuchlichste Methode zum Nachweis des Mutterkornes im Mehl ist das HOFFMANN'sche chemische Verfahren, nach d. Verf. ist dies jedoch unzulänglich, da der sichere Nachweis nur mit Hilfe des Mikroskopes gelingt. Verf. erleichtert die mikrosk. Untersuchung dadurch, dass er die mutterkornähnlichen Bestandteile des Mehles vorher vernichtet. Zu diesem Behufe wird das Mehl vorerst mit Aether entfettet, die sodann entnommenen Praeparate mit wenig verdünnter Kalilauge solange erhitzt, bis die anfangs trübe Masse ganz durchsichtig wird, hierauf das Praeparat unter dem Deckglase mit essigsauerem Wasser ausgewaschen. In solchen Praeparaten sind die Mutterkornfragmente neben den noch vorhandenen Mehlbestandteilen leicht zu erkennen.

2. Oelkuchen zerkleinert Verf. in einem Mörser, bis der Kuchen in seine einzelnen Bestandteile zerfällt, die mikroskopische Untersuchung nimmt er sodann nach der WEINZIERL'schen mechan.-mikroskopischen Methode vor.

Simonkai L. „Növényhatározó.“ III. kiadás. Budapest 1902 (Lampel R.) ára: 1 kor. 80 fill.

E könyv használhatóságának s széles körben való elterjedésének — bár csak a nemek s azok közfajának meghatározásáig vezet — legjobb bizonyítéka az, hogy javítva és bővítve immár harmadszor is ki kellett adni.

L. Simonkai „Pflanzen-Bestimmungsbuch“ III. Auflage. Budapest 1902 (Rob. Lampel); Preis: 1 Kron. 80 H.

Der beste Beweis der Brauchbarkeit dieses Buches — welches leider nur bis zur Bestimmung der Gattungen u. der verbreitetsten Art derselben führt — ist das Erscheinen seiner verbesserten und erweiterten dritten Auflage

A kir. magy. Term. tud. Társ. növénytani szakosztályának 1902. deczember hó 10-ikén tartott ülése.

Sitzung der botanischen Section der kön. ung naturwissensch. Gesellschaft am 10. Dezember 1902.

Hollós László: „Homokpusztáink jellemző gombáiról“ című dolgozatát MÁGÓCSY-DIETZ Sándor terjesztette elő.

Kontúr Béla: „A szentírás és az alma“ czimű tartott előadást. Előadó szerint a szentírásból nem állapítható meg, hogy alma vagy más gyümölcs volt-e az ú. n. „tiltott gyümölcs“, melyből az első emberpár evett s e miatt bűnbe esett. A korábbi szerzők véleménye erre nézve igen eltérő, őszi baracknak, citromnak és szőlőnek is mondják. Valószínű, hogy a tiltott gyümölcs csak képzeletileg létezett, s így annak neme botanikailag meg nem állapítható

Leffler András: „A *Polygonum arenarium* W. Kit. vegetatív szerveinek anatómiája“ Inaug. dissert. (Budapest, 1902). Ismertette BELULESZKO Sándor.

Thaisz Lajos: „A leglényegesebb gyommagvak gyűj-

A. MÁGÓCSY-DIETZ legt die Arbeit L. Hollós's: Über die charakteristischen Pilze unserer Sandpuszten“ vor.

B. Kontúr hält einen Vortrag über: „Die heilige Schrift und der Apfel.“ Aus der heiligen Schrift lässt sich nicht ermitteln ob die „Verbotene Frucht“, von welcher das erste Menschenpaar gegessen hat, ein Apfel oder eine andere Frucht gewesen sei. Die Ansicht früherer Autoren ist über diese Frage sehr verschieden, es wird u. A. auch die Pflirsich u. die Citrone genannt; wahrscheinlich ist die „Verbotene Frucht“ nur ein Symbol, und ihre Gattung botanisch überhaupt nicht zu ermitteln.

A. BELULESZKO referiert über die Inangural — Dissertation

Andr. Leffler's: „Die Anatomie der vegetativen Organe des *Polygonum arenarium* W. K“ (Budapest 1902).

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1902

Band/Volume: [1](#)

Autor(en)/Author(s): diverse

Artikel/Article: [Referate über ungarische botan. Arbeiten 388-394](#)